

12 Abril, 2023

El deteriorament cognitiu per la químiu té noves teràpies

Dèficits d'atenció i de memòria, les seqüeles més habituals

JOSEPLAGO / SHOOTING

Assistents al taller per tractar el *chemobrain* a Dexeus Dona

MAYTE RIUS
 Barcelona

La quimioteràpia causa seqüeles neuropsicològiques i pèrdues cognitives en un elevat nombre de persones. És un fenomen àmpliament demostrat i batejat com a *chemobrain* o *quimio cervell* però del qual amb prou feines es parla, ni tan sols a les consultes d'oncologia. “T’expliquen que pots tenir marejos, vòmits, cansament..., però ningú t’adverteix de la pèrdua de memòria i, quan de sobte veus que ets incapaç de llegir la revista més simple, que no retens el que veus en una pel·lícula o que no et surten les paraules, et frustres”, explica Tània Morell, que l’any passat es va sotmetre a quimioteràpia per un càncer d’ovari.

Els efectes més habituals són dèficit d’atenció i de concentració que afecten la memòria, l’aprenentatge i el raonament, i també les habilitats visoespacionals. “Els pacients expliquen que no saben on han deixat el mòbil o les claus, que perden el fil de la conversa o no els surten les paraules, que processen la informació més lentament, que no poden parlar i fer una altra cosa alhora...”, diu Sandra García Lumbreras, psicòloga de Dexeus Dona.

Aquests efectes tenen a veure amb els fàrmacs de la químiu, que afecten les cèl·lules cerebrals, però també hi influeixen altres factors, com la fatiga, l’envelliment, la menopausa, l’estrès... Apareixen amb més freqüència en tumors hematològics, de còlon i de pulmó, tot i que on més s’han estudiat és en el

càncer de mama. Els estudis indiquen que les disfuncions cognitives afecten entre un 17% i un 75% dels qui reben químiu, “variabilitat que té a veure amb l’instrument utilitzat per fer-la”, explica Carmen García-Sánchez, neuròloga de l’hospital universitari Dexeus i de l’hospital de Sant Pau que, juntament amb García Lumbreras, ha dissenyat un taller gratuït per ajudar a pal·liar els efectes del *chemobrain*.

Cada vegada són més les persones que sobreviuen al càncer, que es curen i que volen recuperar la seva vida anterior al tractament i tornar a treballar. “I aquí comença el patiment, ja que la persona pren consciència del de-

Morell: “Ningú no t’avisa de la pèrdua de memòria, i quan veus que no pots ni llegir et frustres molt”

teriorament en les seves capacitats, té por de no recordar les coses, de no poder seguir el ritme laboral..., i demana solucions”, diu Carmen Yélamos, responsable d’atenció psicològica de l’Associació Espanyola contra el Càncer (AECC).

Laura Marco, infermera del comitè d’oncologia de Dexeus, subratlla que aquest canvi és molt evident en les dones. “El càncer de mama és un dels més freqüents i un dels que més es curen, amb molts casos entre dones en edat laboral amb feines intel·lectualment molt exigents i

que quan superen la malaltia volen recuperar la seva vida anterior, i veuen que no poden, però no es conformen i busquen solucions”.

Es el cas d’Aina Gomila, que ja ha acabat la químiu i les seves anàlisis indiquen que està curada del càncer d’ovari, però encara no pot tornar la seva feina com a psicopedagoga en una escola d’educació especial pels problemes de memòria que arrossega. “En la tercera sessió de químiu ja em vaig adonar que alguna cosa passava; em notava despistada. L’oncòleg em va dir que era normal, fruit de la químiu, però quan vaig acabar-la continuava havent d’apuntar les coses”.

La demanda de Gomila, Morell i altres pacients ha provocat que alguns centres comencin a oferir teràpies. A Dexeus Dona, per exemple, s’han estrenat amb un taller gratuït de vuit sessions (dues al mes) per treballar les funcions cognitives afectades i facilitar tècniques de respiració, relaxació i descans, així com estratègies per afavorir l’adaptació de les pacients a la vida laboral. “En cada sessió hem treballat una funció diferent: memòria, càlcul, orientació..., amb exercicis tan diferents com llegir un llibre o fer puzzles. I en tot just tres mesos he notat molta millora; almenys ja puc llegir”, relata Morell. L’equip d’atenció psicològica de l’AECC també ha dissenyat una teràpia d’entre vuit i deu sessions amb rehabilitació cognitiva, emocional i psicològica.●

Llegiu la versió ampliada d’aquest reportatge a www.lavanguardia.com